

Kokemustoiminnan vastuullisuuden sydän

Vastaaja:

-

Vastaus:

08.12.2025, 10:53 - 08.12.2025, 11:01

1. Perustiedot *

Organisaation nimi	Kajaanin työvoimayhdistys ry / Kainuun KAVE -hanke
Paikkakunta	Kainuu
Vastuuhenkilö (/lomakkeen täyttäjää)	Piia Sumupuu
Sähköposti (organisaation tai vastuuhenkilön)	piia.sumupuu@kainuunkave.fi
Organisaation/kokemustoiminnan verkkosivu	https://kainuunkave.fi/

2. Päivämäärä *

08.12.2025

3. Kokemuskoulutuksenne (/vertaiskoulutuksenne) laadunhallinnassa on käytössä (voit valita useita!):

PAIKKO osaamisen tunnistamisen järjestelmä

Hyvinvointialue (Avaa alueenne koulutusrakennetta ja koulutuksen laadunhallintaa tähän.)

Kokemusasiantuntijatoiminnan käsikirja

4. Mitkä ovat organisaationne ydintehtävä(t), toimintaympäristö, resurssit ja tärkeimmät yhteistyökumppanit? *

Kajaanin Työvoimayhdistys ry on vuodesta 1993 toiminut Kainuussa edistäen hyvinvointia, osallisuutta ja työllistymisen edellytyksiä eri elämäntilanteissa oleville ihmisille. Yhdistyksen toiminnan ytimessä ovat yhteisöllisyys, välittäminen, tukeminen ja vaikuttaminen.

Kainuun KAVE on Euroopan unionin (ESR+) sekä STEA:n osarahoittama hanke (3/2025–1/2028), jonka hallinnoinnista vastaa Kajaanin työvoimayhdistys ry (KTY ry).

Hankkeen tavoitteena on luoda Kainuun alueelle kokemusasiantuntija- ja vertaisohjaaja- toimintamalli, jossa kokemusasiantuntijat ja ammattilaiset toimivat tasavertaisina kumppaneina palveluiden kehittämisessä, arvioinnissa ja suunnittelussa. Hanke tarjoaa kokemusasiantuntija- ja vertaisohjaajakoulutusta, joka täyttää opinnollistamisen kautta (PAIKKO) kokemusasiantuntijana ja vertaisohjaajana toimimisen ammattitaitovaatimusten kriteerit. Koulutuksen kokonaislaajuus on 125 tuntia.

Hankkeen resurssit muodostuvat hankepäälliköstä ja koulutusvastaavasta, sosiaaliohjaajasta ja yhteistyökoordinaattorista, puolipäiväisestä digitukihenkilöstä sekä koulutetusta kokemusasiantuntijasta, jotka yhdessä vastaavat hankkeen toteutuksesta, koordinoinnista ja osallistujien tukemisesta. Lisäksi hankkeen käytössä ovat vierailevat kouluttajat, asiantuntijat ja vapaaehtoiset, jotka tuovat toimintaan erityisosaamista ja täydentävät hankkeen voimavaroja tarpeen mukaan.

Laaja yhteistyöverkosto sisältää Kainuun hyvinvointialueen, OLKA-toiminnan, Kainuun kunnat (pilotteina Sotkamo ja Suomussalmi), valtakunnalliset järjestöt sekä kokemustoiminnan verkostot.

Toiminta perustuu kokonaisvaltaisesti traumainformoituun työotteeseen, toipumisorientaatioon sekä SAMHSA:n kuuteen ydinperiaatteeseen, jotka ohjaavat turvallista, sensitiivistä ja ihmislähtöistä toimintaa.

5. Miten organisaatiossanne on määritelty termi "kokemusasiantuntija" (tai muu koulutuksestanne valmistuvien nimike kuten "kokemustoimija", "kokemusosaaja", "vertaisryhmänohjaaja" tms.)? Mihin tehtäviin koulutate?

Kokemusasiantuntijan ja vertaisohjaajan rooli ja koulutuksen tarkoitus

Kokemusasiantuntija on henkilö, jolla on omakohtainen kokemus pitkäaikaissairaudesta, riippuvuudesta, kriiseistä tai muusta kuormittavasta elämäntilanteesta, ja joka on koulutettu hyödyntämään kokemustaan eettisesti ja turvallisesti.

Vertaisohjaajalla on valmiudet ohjata ryhmiä rakenteellisesti, turvallisesti ja tavoitteellisesti.

Koulutus valmistaa osallistujia toimimaan palveluiden suunnittelun ja kehittämisen kumppaneina, kokemuspuheenvuorojen pitäjänä sekä vertais- ja ryhmänohjaajina.

Lisäksi koulutus antaa valmiuksia toimia järjestöjen, OLKA-toiminnan ja hyvinvointialueen yhteistyökumppaneina, jotka tuovat kokemustiedon osaksi palvelujärjestelmän kehittämistä ja toteutusta.

Koulutus tukee myös identiteetin vahvistumista, toipumista, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta – eikä keskity vain osaamisen lisäämiseen.

6. Kuvatkaa tähän lyhyesti millaista kokemustoimintaa järjestätte?

Kainuun KAVE -hankkeessa järjestämme kokemustoimintaa, joka perustuu koulutettujen kokemusasiantuntijoiden ja vertaisohjaajien osallistumiseen alueelliseen kehittämiseen, ryhmien ohjaamiseen ja asiakasymmärryksen vahvistamiseen. Toimintaan kuuluu koulutusten jälkeinen tuki, työnohjauksellinen ohjaus, yhteiskehittämisen työpajat, pienryhmien vertaisohjaus, eri palvelujen kehittämiseen osallistuminen sekä kokemustiedon tuominen ammattilaisten ja päätöksenteon tueksi. Lisäksi tuemme matalan kynnyksen ryhmätoimintaa, tapahtumia ja kokemuspuheenvuoroja, jotka vahvistavat osallisuutta, toipumista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua yhteiskuntaan.

7. Miten organisaatiossanne on järjestetty kokemustoiminnan (/vertaistoiminnan) koordinointi ja tuki? Kerro käytänteistä yksityiskohtaisesti. *

Kokemustoiminnan koordinointi ja koulutuksen jälkeinen tuki

Koordinointi on selkeärakenteista ja perustuu traumainformoidun työotteen periaatteisiin. Hankepäällikkö ja yhteistyökoordinaattori vastaavat toiminnan kokonaisuudesta ja siitä, että jokaisella koulutetulla toimijalla on paikka KAVE-verkostossa. Koulutuksessa sekä KAVE-toiminnassa on mukana myös hankkeen oma koulutettu kokemusasiantuntija (50% työajalla) sekä digituki (50%), joka tarjoaa myös yksilöllistä tukea digiosaamisen vahvistamiseen.

Koulutuksen jälkeinen tuki sisältää säännölliset KAVE-ryhmät, joissa vahvistetaan osaamista, käsitellään kokemuksia ja tuetaan jaksamista. Lisäksi toimijoille tarjotaan mentorointia, jossa kokenempi kokemusasiantuntija toimii uuden toimijan tukena ja kumppanina. Tukeen sisältyvät myös täydennyskoulutukset, työpajat ja mahdollisuus työnohjaukseen tarpeen mukaan. Aktiivinen arviointi ja palautekyselyt varmistavat, että koulutus ja sen jälkeinen tuki vastaavat osallistujien tarpeita ja kehittyvät kokemusten perusteella. Tuki varmistaa toimijoiden hyvinvoinnin, kehittymisen ja turvallisuuden.

8. Miten toiminnassanne on otettu huomioon kokemustoiminnan (/vertaistoiminnan) eettisyys, osallisuuden vahvistaminen ja yhdenvertaisuus? Avaa teemoja laajasti. *

Eettisyys, osallisuus ja yhdenvertaisuus toiminnan perustana

Toiminta rakentuu eettisesti kestäväälle perustalle, jossa kunnioitetaan jokaisen rajoja, osallistuminen on aina vapaaehtoista ja luottamuksellisuus on ehdoton. Kokemusasiantuntijat toimivat tasavertaisina kumppaneina ja heidän kokemustietoaan arvostetaan samalla painoarvolla kuin ammatillista asiantuntijuutta. Yhdenvertaisuus tarkoittaa avointa ja saavutettavaa toimintaa kaikille taustoista riippumatta. Digitaalinen tuki, saavutettavat tilat ja sensitiivinen kohtaaminen varmistavat, että kukaan ei jää ulkopuolelle. Näin puretaan stigmaa, joka liittyy mielenterveyteen, päihteisiin ja erilaisiin elämän kriiseihin. KAVE-hankkeen toiminta pohjautuu kokonaisvaltaisesti traumainformoituun työotteeseen sekä toipumisorientaatioon. Tämä näkyy kaikissa koulutuksissa, ryhmissä ja kohtaamisissa. Eettisyyden pohjana on SAMSHA:n kuusi periaatetta.

https://opentextbc.ca/peersupport/chapter/samhsas-six-principles-of-trauma-informed-care/#:~:text=Substance%20Abuse%20Mental%20Health%20Services%20Administration%20of,people%20*%20Just%20fo
SAMSHA:n kuusi periaatetta KAVE-hankkeen käytännössä

1. Turvallisuus

Turvallisuus luodaan ennakoitavuudella, selkeillä rakenteilla, kunnioittavalla vuorovaikutuksella ja sensitiivisyydellä. Turvallisuus sisältää fyysisen, psykologisen, sosiaalisen ja moraalisen ulottuvuuden. Haastavien tilanteiden jälkeen tarjotaan reflektiokeskusteluja ja mahdollisuus työnohjaukseen.

2. Luotettavuus ja läpinäkyvyys

Avoin tiedotus, selkeät prosessit ja sovitusta asioista kiinni pitäminen rakentavat luottamusta. Päätöksenteon perusteet kerrotaan ymmärrettävästi ja palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

3. Vertaistuki

Vertaistuki on hankkeen ydin: toivo, keskinäisyys ja yhteisöllisyys vahvistavat toipumista.

Se näkyy koulutuksissa, ryhmissä ja koko toimintakulttuurissa.

4. Yhteistyö ja vastavuoroisuus

KAVE-hanke purkaa hierarkioita ja edistää rinnalla kulkemisen kulttuuria. Suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään jaettua asiantuntijuutta ja osallistavaa toimintatapaa.

5. Voimavarat, ääni ja valinnanmahdollisuudet

Jokaisella on oikeus tehdä valintoja, määrittellä oma osallistumisensa rajat ja tulla kuulluksi. Toiminta perustuu vahvuuksien näkemiseen ja toivon vahvistamiseen.

6. Kulttuuriset, historialliset ja sukupuoleen liittyvät tekijät

Kohtelemme ihmisiä sensitiivisesti ja yhdenvertaisesti. Huomioimme taustat, kielet, sukupuolen, kulttuurin ja yhteiskunnalliset rakenteet ilman stereotyyppioita tai oletuksia.

Traumainformoitu työote Ei ole – selkokielineen tulkinta

Ei terapiaa – tarvittaessa ohjaamme oikeaan hoitotahon puoleen

Ei ongelmakeskeistä – painotus on toivossa ja voimavaroissa.

Ei haitallisen käytöksen oikeuttamista – rajat ovat osa turvallisuutta.

Ei pelkkää kiltteyttä – myötätunto on jämäkkää ja muutoksen mahdollistavaa.

Ei ylisuojelua – tavoitteena on vahvistaa selviytymistä.

Ei yksilökeskeistä – kyse on koko toimintakulttuurista.

9. Mitä osa-aluetta pyritte kehittämään seuraavan vuoden aikana kokemustoiminnassanne (/vertaistoiminnassanne)? Miten? *

Kehittämisen painopisteet seuraavalle vuodelle ja niiden toteutus

Seuraavana vuonna toiminnan painopiste on vastuullisten rakenteiden vahvistamisessa. Tavoitteena on laatia vastuullisen toiminnan opas -luonnos (Samshan periaatteet + esimerkkejä). Selkeytetään toiminnan rakenteita määrittelemällä roolit, vastuut ja rajat sekä odotukset ja toiveet niin, että jokainen tietää oman tehtävänsä ja odotuksensa. Samalla luodaan toimivat viestintä- ja palautekanavat, jotta tieto kulkee oikeille ihmisille oikeaan aikaan ja palautetta voidaan antaa turvallisesti ja johdonmukaisesti. Lisäksi suunnitellaan toiminnan järjestäytymistä: päätöksenteon ja kokouskäytäntöjen periaatteita (esim dokumentointi) sekä rakenteita, joilla toiminta voi kiinnittyä osaksi Kainuun hyte-toimintaa. Toteutetaan työpajoja traumainformoidun työotteen sekä toipumisorientaation syventämiseksi esim. kokemusasiantuntijoiden ja ammattilaisten yhteisiä oppimistuokioita. Arvioidaan vaikuttavuutta hyödyntämällä Webropolia tekemällä avoimia palautekyselyjä työpajoista, tapahtumista tai ryhmätoiminnasta ja hyödynnetään osallisuuden mittareita. Keskeistä on myös kokemusasiantuntijoiden jaksamisen, työhohjauksen ja osaamisen syventämisen vahvistaminen sekä työhohjauksen mahdollistaminen. Työhohjaus aloitetaan ryhmämuotoisella tapaamisella, jossa käydään läpi mm. mitä työhohjaus on ja milloin sitä tarvitaan. Näillä toimenpiteillä varmistetaan turvallinen, selkeä ja eettinen toimintamalli myös koulutuksen jälkeisissä vaiheissa. Innokylässä on aloitettu toimintamallin kehittäminen ja sitä jatketaan tulevana vuonna. KAVE-hankkeen vastuullisuuden sydän rakentuu turvallisuudesta, läpinäkyvyydestä, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä. Toimintamalli vahvistaa kokemusasiantuntijoiden identiteettiä, hyvinvointia ja toimijuutta. Traumainformoitu työote, toipumisorientaatio ja yhdenvertaisuus luovat perustan mallille, joka juurrutetaan osaksi Kainuun palvelujärjestelmää – pysyvästi, kestävästi ja inhimillisesti.

10. Älä välitä tästä

Ei vastauksia